

Nr. înregistrare:

10657/ 25.03.2026

**RAPORTUL ANUAL AL PRIMARULUI
MUNICIPIULUI TURDA PRIVIND STAREA
ECONOMICĂ, SOCIALĂ ȘI DE MEDIU PE
ANUL 2025**

MATEI CRISTIAN OCTAVIAN

Cuprins:

1. Starea economică a municipiului Turda:
  - 1.1. Sinteza bugetului UAT pe anul 2025
  - 1.2. Investiții și dezvoltare economică
  - 1.3. Sectorul industrial
2. Starea socială a municipiului Turda
  - 2.1. Sănătate și asistență socială
3. Cultură și sport
4. Starea de mediu a municipiului Turda
5. Proiecte și inițiative pentru viitor

INTRODUCERE

Stimați cetățeni, dragi turdeni,

Anul 2025 a reprezentat pentru municipiul nostru un punct de cotitură, fiind marcat de finalizarea unor proiecte de anvergură care redefinesc infrastructura, mobilitatea și calitatea vieții în Turda. Administrația locală s-a concentrat pe livrarea investițiilor începute și pe atragerea de noi resurse, utilizând un mix eficient de fonduri europene, guvernamentale și resurse de la bugetul local.

Radiografia anului 2025 arată o comunitate în plină modernizare, structurată pe trei piloni esențiali:

1. Mobilitate și Infrastructură Modernă

Am reușit finalizarea coridoarelor de mobilitate urbană integrată în zonele de Est și Vest ale orașului, investiții ce depășesc 93 de milioane de lei. Acestea au adus peste 6,7 km de infrastructură rutieră modernizată, piste de biciclete, stații de transport public noi și peste 15.000 mp de spații verzi. De asemenea, prin programul „Anghel Saligny” și bugetul local, am reabilitat zeci de străzi în cartiere precum Primăverii, Oprișani și zona centrală.

2. Dezvoltare Socială și Locuire

Grija pentru tineri și categoriile vulnerabile s-a materializat prin finalizarea a 120 de noi unități locative:

- Un bloc ANL pe strada Zambilelor (48 apartamente).
- Un ansamblu de locuințe sociale pe strada Negru Vodă (72 apartamente).

Totodată, am investit în modernizarea sistemului de iluminat public în cartierele Flora, Tineretului și Teilor, sporind siguranța cetățenilor.

3. Patrimoniu, Cultură și Mediu

Turda își prețuiește istoria și mediul înconjurător. În 2025, am finalizat restaurarea clădirii fostei Judecătorii, transformată în Centru de Cultură, și revitalizarea pietonalului din Centrul Istoric. Pe componenta de mediu, am înființat Centrul de Colectare prin Aport Voluntar și am demarat ample proiecte de renovare energetică

a blocurilor și a clădirilor publice (Primărie, Spital, Școli) pentru un oraș mai eficient.

Privind spre viitor, Turda nu se oprește aici. Avem deja în pregătire proiecte strategice de peste 300 de milioane de euro pentru perioada 2028-2034, incluzând Aqua-Park Arieș, extinderea Spitalului Municipal și regenerarea malurilor râului Arieș.

Vă invit să analizați acest raport cu încrederea că fiecare leu investit în 2025 a fost un pas spre orașul modern și european pe care ni-l dorim cu toții.

1. STAREA ECONOMICĂ A MUNICIPIULUI TURDA

1.1 Sinteză a indicatorilor economici:

Bugetul Municipiului Turda, în sumă de 572.328.583 lei, cuprinde bugetul ordonatorului principal de credite și a ordonatorilor terțiari de credite și este compus din:

- Bugetul local (bugetul instituțiilor finanțate integral de la buget - sursa de finanțare A) în suma de 427.299.746 lei, din care secțiunea de funcționare reprezintă 40,86% și secțiunea de dezvoltare reprezintă 59,14%;
- Bugetul instituțiilor publice și al activităților finanțate integral sau parțial din bugetul local (bugetul instituțiilor finanțate din venituri proprii și subvenții de la bugetul local - sursa de finanțare G, al instituțiilor finanțate integral din venituri proprii – sursa de finanțare F și al activităților finanțate din venituri proprii – sursa de finanțare E) în sumă de 121.303.972 lei, din care secțiunea de funcționare reprezintă 93,15% și secțiunea de dezvoltare reprezintă 6,85%;
- Bugetul creditului intern (sursa de finanțare C) în suma de 23.724.865 lei integral pentru secțiunea de dezvoltare;
- Transferuri între instituții publice (se scad) în valoare de 13.518.262 lei.

Bugetul local

Veniturile bugetului local se constituie din:

- Venituri proprii în sumă de 51.778.266 lei;
- Alocări de la bugetul de stat din impozitul pe venit și din sume defalcate din TVA în sumă de 99.724.462 lei;

- Subvenții de la bugetul de stat și alte administrații pentru cheltuieli curente și de capital în sumă de 28.222.858 lei;
- Sume primite de la Uniunea Europeană pentru susținerea proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile în sumă de 53.505.160 lei;
- Alocări de sume din PNRR în valoare de 158.729.000 lei;
- Excedent an precedent în valoare de 17.670.000 lei.

Componente ale bugetului local sunt:

- Primăria Turda – buget în sumă de 365.046.862 lei;
- Unități de învățământ preuniversitar – buget în sumă de 10.009.584 lei;
- Direcția de Asistență Socială – buget în sumă de 52.243.300 lei.

Pe activități, bugetul local a fost repartizat astfel:

- Autorități executive – buget în sumă de 56.239.250 lei;
- Învățământ – buget în sumă de 88.768.584 lei;
- Cultură – buget în sumă de 30.277.112 lei;
- Asistență socială – buget în sumă de 66.569.000 lei;
- Zone verzi și parcuri – buget în sumă de 8.449.300 lei;
- Iluminat public – buget în sumă de 6.799.000 lei;
- Locuințe și dezvoltare publică – buget în sumă de 60.493.500 lei;
- Protecția mediului – buget în sumă de 26.552.000 lei;
- Străzi și Transport public – buget în sumă de 83.152.000 lei.

Bugetul instituțiilor publice și al activităților finanțate integral sau parțial din bugetul local

Veniturile instituțiilor publice și al activităților finanțate integral sau parțial din bugetul local se constituie din:

- Venituri proprii în sumă de 7.147.859 lei;
- Venituri de la Casele de Asigurări Sociale (pentru Spital) în sumă de 43.719.000 lei;

- Transferuri de la bugetul local în sumă de 15.307.262 lei;
- Transferuri de la bugetul de stat în sumă de 44.500.000 lei;
- Excedentul din anul precedent în sumă de 10.629.851 lei.

Componente ale bugetului instituțiilor publice și al activităților finanțate integral sau parțial din bugetul local sunt:

- Primăria Turda – buget în sumă de 1.741.000 lei;
- Unități de învățământ preuniversitar – buget în sumă de 3.305.260 lei;
- Spitalul Municipal Turda – buget în sumă de 93.174.450 lei;
- Serviciul Public Poliția Locală – buget în sumă de 9.291.800 lei;
- Teatrul Național “Aureliu Manea” Turda – buget în sumă de 13.071.462 lei;
- Serviciul Public Parc Zoologic și de Agrement – buget în sumă de 720.000 lei.

1.2. Investiții și dezvoltare economică

Proiecte Majore de Investiții – Bilant 2025

Infrastructură Rutieră și Mobilitate Urbană

Anul 2025 a marcat finalizarea rețelei de mobilitate integrată, facilitând legătura între principalele zone ale orașului.

- **Coridorul de Mobilitate Est:** Modernizarea străzilor Piața Română, Ștefan cel Mare și Calea Victoriei a presupus o investiție de 45.133.721,06 lei.

Proiectul a inclus 3,2 km de drum, piste de biciclete (3,3 km), 120 de biciclete noi și un sistem de management al traficului.

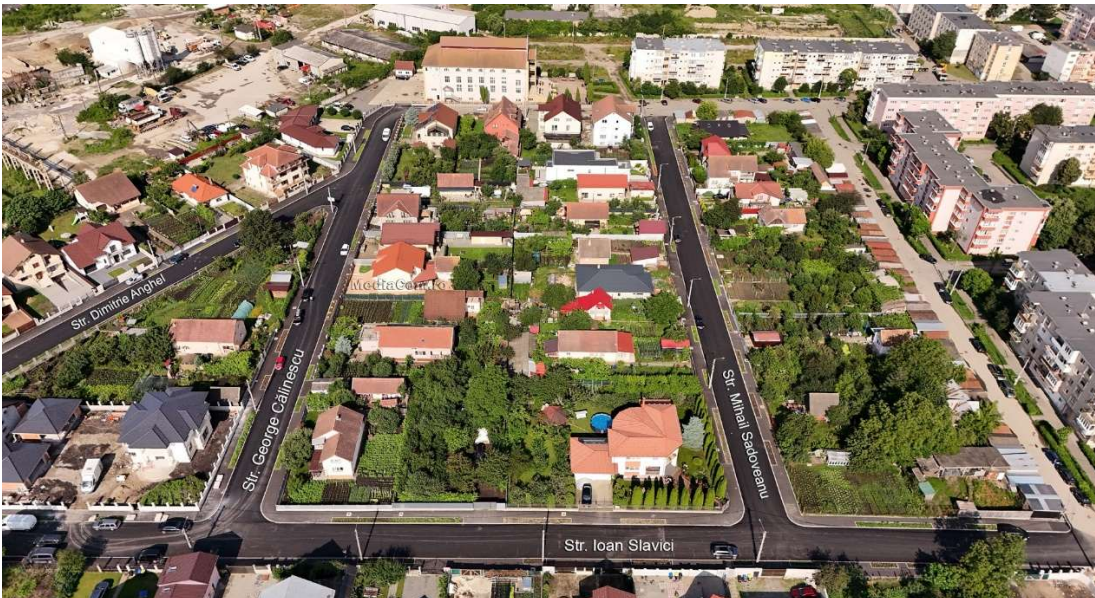
- **Coridorul de Mobilitate Vest:** Reabilitarea străzilor Al. Ioan Cuza, P-ta Basarabiei, Simion Bărnuțiu și Clujului, cu o valoare de 48.062.484,46 lei. S-au modernizat 3,4 km de drum și s-au achiziționat 60 de biciclete.

- **Centrul Istorice:** Revitalizarea spațiului pietonal de pe strada Republicii a fost finalizată cu o investiție de 31.596.497,97 lei.

- **Cartierul Primăverii:** Prin programul „Anghel Saligny”, s-au reabilitat 21 de străzi (ex: George Coșbuc, Lucian Blaga, Ioan Slavici), cu un buget total de 33.120.146,39 lei

- **Drum de legătură Univers – Constructorilor:** Crearea unei noi căi de acces și amenajarea a 139 de parcări, investiție de 2.493.265,32 lei.

Infrastructură Publică și Locuire

Dezvoltarea spațiului locativ și a clădirilor administrative a fost un pilon central pentru sprijinirea comunității.

- **Locuințe Sociale:** S-a finalizat ansamblul de 72 de apartamente pe strada Intrarea Negru Vodă, proiect în valoare de 22.549.055,95 lei.

- **Locuințe ANL pentru Tineri:** Finalizarea blocului de pe strada Zambilelor, oferind 48 de unități locative noi, cu o investiție de 11.271.099,56 lei.

- **Eficiență Energetică Rezidențială:** Renovarea energetică a blocurilor de locuințe (Lot 2 și Lot 4) a totalizat investiții de peste 27.800.000 lei.

- **Clădiri Administrative:** Sunt în curs de implementare proiecte de renovare energetică profundă pentru clădirea Primăriei Turda (12,1 milioane lei) și a Poliției Locale (4,9 milioane lei).

Turism, Agrement și Patrimoniu

Turda continuă să își pună în valoare identitatea istorică și să dezvolte infrastructura pentru agrement.

- **Centrul de Cultură, Artă și Tradiții:** Restaurarea clădirii fostei Judecătoria, proiect de 27.819.440,22 lei.
- **Teatrul Național „Aureliu Manea”:** Proiect de reabilitare, modernizare și dotare aflat în implementare, în valoare de 24.176.855,59 lei.
- **Aqua-Park Arieș:** Proiect de anvergură propus pentru viitor, cu o valoare estimată la 51.032.696,40 euro.
- **Regenerare Urbană:** Sunt planificate coridoare verzi-albastre de-a lungul Râului Arieș (6,5 km) și Pârâului Racilor, investiții de peste 15 milioane euro.
- **Castrul Potaissa:** Continuarea proiectului de punere în valoare a Castrului Legiunii V Macedonica (Etapa II).

2. STAREA SOCIALĂ A MUNICIPIULUI TURDA

2.1 Sănătate și asistență socială

Sănătate și Servicii Publice

- **Spitalul Municipal Turda:** Se află în derulare renovarea energetică a spitalului (25,2 milioane lei), fiind planificată o extindere majoră cu o zonă de Oncologie estimată la 89.072.633 euro.
- **Mediu: Înființarea Centrului de Colectare prin Aport Voluntar** pe strada Chimistilor, investiție de 2.720.223,18 lei.
- **Servicii: Planuri pentru regenerarea Pieței Agroalimentare Centrale** și a celei din Micro III, investiții de peste 9 milioane euro.

Educație și Energie Verde

- **Unități de Învățământ:** Renovări energetice profunde la Liceul „Liviu Rebreanu” (3,5 milioane lei) și Școala „Andrei Șaguna” (6,9 milioane lei), alături de modernizarea sălilor de sport (8,9 milioane lei).
- **Energie:** Construirea unei centrale fotovoltaice pe str. Funicularului pentru autoconsumul municipiului, în valoare de 32.453.671,05 lei.

În anul 2025 au fost date în administrare către Direcția de Asistență Socială, Centrul comunitar de igienă și sănătate și Centrul social pentru copii aflați în situație de risc social situate pe strada 22 decembrie 1989. Centrul de igienă a fost deschis în luna decembrie și furnizează servicii privind menținerea stării de igienă și sănătate. Prin activitățile desfășurate, oferă consiliere privind igiena, asistența socio-medicală precum și îndrumare specializată pentru membrii comunitatilor marginalizate, cu precădere din zona industrială(locuințe de pe străzile 22 Decembrie 1989, Teclu, Ștefan cel Mare, Chimiștilor, Arieșului, Zidarilor, Intrarea Armatei, Intrarea Depoului, Ceferiștilor, Fabricii, Horticulturii, Negru Vodă) precum și din comunitățile din bloc ELTA, comunitatea de pe Calea Victoriei și comunitatea Barbu Lăutaru. Centrul social pentru copii aflați în situație de risc social este în curs de licențiere.

În cadrul Direcției de Asistență Socială Turda funcționează și alte servicii sociale precum:

- **Cantina de ajutor social** care în anul 2025 a pregătit și distribuit 28.865 porții de hrană;

- **Centrul de zi** a furnizat servicii de socializare și petrecerea timpului liber, consiliere medicală, juridică și socială, consiliere psihologică, kinetoterapie unui număr de 253 beneficiari.

- **Centrul de îngrijiri la domiciliu** a furnizat unui număr de 753 beneficiari:

- servicii sociale care constau în îngrijirea persoanei, prevenirea marginalizării sociale și sprijinirea pentru reintegrarea socială, consiliere juridică și administrativă, sprijin pentru plata unor servicii și obligații curente, îngrijirea locuinței, ajutor pentru menaj și prepararea hranei.

- servicii socio-medicale constând în ajutorul pentru realizarea igienei personale, readaptarea capacităților fizice și psihice, antrenarea la activități economice, sociale și culturale.

- servicii medicale sub forma consultațiilor și îngrijirilor la domiciliu, administrarea de medicamente, efectuarea tratamentelor medicale.

- **Locuințele protejate** oferă servicii de găzduire, hrană, asistență și îngrijire, consiliere psihologică, consiliere juridică, socializare, asistență medicală primară care au ca obiectiv recuperarea beneficiarilor prin restabilirea într-o cât mai mare măsură a statusului funcțional de sănătate, pe două coordonate:

reabilitare, care presupune refacerea structurilor morfofuncționale alterate și abilitare, ce vizează antrenarea structurilor neafectate pentru a crea și a consolida comportamente și abilități noi, echivalente cu cele deficitare. În luna iulie locuința de pe strada Rândunicii a fost mutată într-un sediu nou construit de către Primăria Turda.

- Centrul de Consiliere pentru Femei și Copii Victime ale Violenței Domestice oferă servicii sociale și consiliere juridică.

-Centrul de Igienă și Sănătate Poiana oferă servicii de spălătorie pentru beneficiarii din comunitate care nu beneficiază de utilități precum și servicii medicale.

- Centrul Social de Urgență pentru Persoanele fără Adăpost a oferit servicii de găzduire, consiliere psihologică, socială, asistență medicală primară unui număr de 42 beneficiari.

Prin serviciile oferite se urmărește să se răspundă nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții beneficiarilor.

Personalul a participat la cursuri organizate de către ANFP. De asemenea a fost realizată instruirea asistenților personali ai persoanelor cu handicap grav.

3. CULTURĂ – SPORT – Evenimente

În anul 2025, viața culturală a Municipiului Turda a continuat trendul ascendent din anii anteriori, evidențiindu-se printr-o diversitate crescută a evenimentelor și o participare tot mai numeroasă a publicului. Prin implicarea activă a administrației locale și a instituțiilor de cultură, orașul a devenit un spațiu dinamic, în care tradiția și modernitatea s-au îmbinat armonios.

Casa de Cultură Turda a continuat promovarea actului cultural, susținând artiștii locali și oferind publicului un program variat, care a inclus spectacole de teatru și muzică, expoziții, ateliere creative și proiecte educaționale. Activitățile derulate au pus accent atât pe valorificarea patrimoniului cultural local, cât și pe deschiderea către forme contemporane de expresie artistică.

Calendarul cultural a cuprins și în 2025 evenimente dedicate sărbătorilor și momentelor semnificative de peste an, precum Ziua Culturii Naționale, Unirea Principatelor Române, Dragobetele, 8 Martie, Ziua Internațională a Romilor, Sărbătorile Pascale, Ziua Copilului și Târgul de Crăciun, fiecare dintre acestea fiind marcat prin manifestări specifice, adaptate diverselor categorii de public.

De asemenea, festivalurile și concertele organizate pe parcursul anului au contribuit la creșterea atractivității orașului, atrăgând atât public local, cât și vizitatori din alte zone. Evenimentele de amploare, desfășurate în locații reprezentative precum Nova PG Arena, au consolidat profilul cultural al municipiului și au oferit oportunități de promovare pentru artiști consacrați și emergenți deopotrivă.

Prin continuitate, diversitate și calitate, anul 2025 a confirmat rolul culturii ca element esențial în dezvoltarea comunității, contribuind la creșterea coeziunii sociale și la promovarea imaginii Municipiului Turda la nivel regional și național.

4. STAREA DE MEDIU A MUNICIPIULUI TURDA

În anul 2025 administrația locală a acordat o atenție deosebită protecției mediului și dezvoltării durabile prin implementarea unor proiecte integrate de eficientizare energetică a clădirilor publice, (școli, grădinițe, clădiri istorice) extinderea și modernizarea spațiilor verzi, crearea de zone recreative pentru comunitate, plantarea de arbori și arbuști precum și dezvoltarea transportului public electric.

Aceste investiții contribuie direct la reducerea emisiilor de carbon, creșterea calității vieții și la un oraș mai verde și mai prietenos cu mediul.

Detalierea proiectelor implementate în anul 2025 este reprezentat în tabelul anexat, care cuprinde investițiile realizate în domeniul protecției mediului și a dezvoltării durabile din municipiul nostru.

Atingerea țintelor de colectare selective

În anul 2025, au fost colectate din municipiul Turda, 14271,03 tone deșeuri municipale.

Ținta de reciclare a tuturor tipurilor de deșeu a fost 600 tone, un procent de 50%. În anul 2025 s-au reciclat: 1492.41 tone. În conformitate cu prevederile HG nr.1.074 din 4 octombrie 2021 republicată, privind stabilirea sistemului de garanție-returnare pentru ambalaje primare nereutilizabile, pentru o gestionare mai eficientă a deșeurilor la nivel național, RetuRo Romania ne-a raportat o cantitate de 1271.17 tone ambalaje din care plastic- 287,41 tone, metal- 74.06 tone, sticlă 909,70 tone, colectată de la fiecare unitate comercială care au preluat ambalaje din plastic, metal și sticla de pe teritoriul municipiului Turda ceea ce a crescut procentul la 50 % pentru deșeurile de ambalaje reciclate. S-au organizat 16 campanii de colectare gratuită a deșeurilor voluminoase în colaborare cu SC Supercom SA acoperind toate zonele municipiului.

În anul 2025 s-au desfășurat acțiuni de salubritate a zonelor afectate de poluare cu deșeuri reziduale, textile, plastic, metal, cauciucuri de pe strada Nicolae Teclu și strada Fabricii.

De asemenea, pentru a îmbunătăți sistemul de colectare a deșeurilor, în 6 zone din municipiu, au fost amplasate containere de 7,5 mc pentru colectarea deșeurilor voluminoase din lemn, moloz dar și a deșeurilor vegetale.

În cadrul apelului de proiecte cu titlul PNRR/ 2022/C3/S/I.1.A, Componenta C3 – Managementul Deșeurilor, SUBINVESTIȚIA I1.A. - ÎNFIINȚAREA DE CENTRE DE COLECTARE PRIN APORT VOLUNTAR, Primăria Municipiul Turda a depus în luna noiembrie 2022, cererea de finanțare pentru proiectul „ÎNFIINȚAREA CENTRULUI DE COLECTARE PRIN APORT VOLUNTAR TURDA”, iar în anul 2025 acest proiect este implementat în procent de 90%.

Obiectiv specific al subinvestiției I1. A este dezvoltarea unui management al deșeurilor eficient, prin suplimentarea capacităților de colectare separată, pregătire pentru reutilizare și valorificare a deșeurilor în vederea continuării procesului de conformare cu prevederile directivelor specifice și a tranziției la economia circulară.

De asemenea în cadrul apelului de proiecte cu titlul PNRR/ 2022/C3/S/I.1.B, Componenta C3 – Managementul Deșeurilor, SUBINVESTIȚIA I1.B.: CONSTRUIREA DE INSULE ECOLOGICE DIGITALIZATE PNRR/2022, Primăria Municipiul Turda a depus în luna noiembrie 2022, cererea de finanțare

pentru proiectul „INSULE ECOLOGICE DIGITALIZATE ÎN MUNICIPIUL TURDA”, pentru realizarea a 100 de insule ecologice digitalizate.

Insule ecologice vor fi ansambluri de containere, supraterane, destinate colectării separate a deșeurilor, iar accesul va fi digitalizat pentru persoanele fizice arondate fiecărei zone. Acestea se vor amplasa în zonele punctelor gospodărești de la blocuri. În anul 2022-2025 a fost implementat Regulamentul privind administrarea și întreținerea spațiilor verzi situate în intravilanul municipiului Turda.

Astfel, au fost încheiate Protocoale de colaborare privind întreținerea spațiilor verzi între, UAT Turda și 200 de Asociații de Proprietari. Prin această colaborare se urmărește implicarea cetățenilor în viața comunității în scopul conservării și protejării mediului înconjurător. Primăria municipiului Turda prin compartimentele de specialitate au organizat mai multe campanii de mediu în care s-au desfășurat acțiuni de plantare pomi și materiale dendofloricole, ecologizări a mai multor zone de impact, (parcuri, malurile raurilor ce străbat municipiul Turda, zona de arii protejate și cele din incinta școlilor turdene) și acțiuni de conștientizare a elevilor din instituțiile de învățământ turdean cu privire la colectarea selectivă a deșeurilor municipale.

S-au efectuat campanii de ecologizare pe malul drept și stâng a râului Aries cu ajutorul echipei formate din personal din cadrul Domeniului Public Turda, SVSU, Poliția Locală și operatorul de salubritate menajeră SC Supercom SA, Direcția Bazinală Mureș și voluntari din cadrul Liceului Tehnic Turda și Școlii Profesionale Poiana. Aceste acțiuni s-au realizat pe diferite date, în funcție de intemperii, care au adus din amonte cantități de deșeuri și de campaniile de mediu realizate în această zonă.

- 15 martie 2025 – s-au colectat 70 saci cu PET-uri
- 26 mai 2025- 20 saci cu PET-uri
- 30 mai 2025 – 50 saci cu PET-uri
- 19 septembrie 2025–100 saci cu PET-uri

Toate aceste cantități de deșeuri colectate au fost predate operatorului de salubritate menajeră Supercom SA, spre a fi reciclate și valorificate.

Tot în 19 septembrie 2025, Primăria Turda în parteneriat cu Let's do it Romania a organizat ziua de curățenie națională în vederea strângerii deșeurilor din natură și eliminarea rampelor clandestine, împreună cu voluntari din instituțiile de

învățământ, agenți economici, Ong-uri. La acest eveniment au participat 1000 de voluntari.

Primăria Municipiului Turda împreună cu Sistem Național de Colectare, organizează campanii de colectare DEEE-uri iar în acest sens pune la dispoziția cetățenilor un serviciu GRATUIT de colectare de la domiciliu sau de la sediul instituțiilor/firmelor a deșeurilor electrice, electronice și electrocasnice, în baza unei programări prealabile stabilite de comun acord, apelând nr. de telefon 0756.026.917 sau accesând www.e-deseu.ro. Serviciul se adresează atât gospodăriilor individuale, cât și instituțiilor, firmelor private. Primăria Municipiului Turda, prin Compartimentul Protecția Mediului, a lansat public o invitație tuturor copiilor din instituțiile de învățământ turdean de a participa la un proiect de educație ecologică, intitulat “Verde la Turda”.

Festivalul “Verde la Turda” conține un maraton de activități de mediu și s-au desfășurat pe parcursul a mai multor zile, în perioada 22 mai 2025 -31 mai 2025

Se adresează elevilor și profesorilor din toate ciclurile de învățământ și este structurat pe trei categorii și anume:

- colectare selectivă a deșeurilor menajere,
- colectare selectivă a deșeurilor electrice, baterii uzate
- lecții interactive despre reciclare și provocări tematice, ecologizare maluri râul Aries, crearea unui spațiu verde în curtea școlilor și grădinițelor (grădină cu flori).

Concursurile organizate în cadrul acestui proiect au ca scop stimularea creativității, implicarea civică precum și realizarea unor jocuri sau calendare cu activități de protejare a planetei.

De asemenea, Primăria prin Compartimentul de Protecția Mediului în colaborare cu SC Domeniul Public SA, Poliția Locală a organizat campanii lunare de cosire a buruienii *Ambrosia artemisiifolia*- Iarba pârloagelor începând cu luna iunie 2025 - noiembrie 2025, pe domeniul public aflate în administrare, la toți agenții economici autorizați și cetățenii Municipiului Turda care dețin terenuri, cu scopul de a preveni un pericol pentru mediu și sănătatea populației prin răspândirea polenului cât și reducerea rezervei de semințe pentru următorii ani.

Elaborarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă (PMUD) pentru perioada 2021-2030 al municipiului Turda a avut în vedere contextul strategic existent la nivel global și european, precum și preocupările care vizează mobilitatea urbană și transportul concomitent cu încurajarea unei schimbări spre modele mai sustenabile.

Mobilitatea și transportul reprezintă factori esențiali pentru mediu, economie și pentru o calitate a vieții crescută, fiind abordate în multiple documente strategice, în special din punct de vedere al obiectivelor de reducere a emisiilor de carbon, acestea ocupând un loc din ce în ce mai important pe agendele instituțiilor europene.

Planul de Mobilitate Urbană Durabilă a fost elaborat printr-o abordare transparentă și participativă și el conține marile proiecte de mobilitate ale orașului nostru. În toate etapele de elaborare a P.M.U.D. au fost consultați actorii relevanți, cetățeni și reprezentanți ai societății civile, operatori de transport public și operatori economici din teritoriul studiat, având în vedere nevoile și prioritățile de dezvoltare spațială ale orașului, având ca țintă: transportul nemotorizat, siguranța rutieră urbană, transportul rutier, transportul staționar (parcări) și sistemele de transport inteligente.

Conform Studiul privind calitatea aerului în municipiul Turda, care sta la baza realizării Planului integrat de calitate a aerului pentru aglomerarea Turda pentru indicatorii oxizi de azot/dioxid de azot (NOx/NO₂) și particule în suspensie (PM₁₀). Agenția de protecția mediului Cluj ne-a transmis valorile înregistrate cu ajutorul stației automate de monitorizare a calității aerului și de stare a mediului pe raza municipiului Turda pentru luna august 2025.

Primăria Municipiului Turda a amplasat în data de 04.08.2025 o stație automată de monitorizare din rețeaua RNMCA, în centrul orașului Turda, locația propusă fiind curtea interioară a Primăriei Municipiului Turda pe parcursul lunii august 2025. Acest autolaborator a fost echipat cu aparatura de monitorizare a calității aerului și a fost conectată la o sursă de curent 220V. Acest proiect face parte dintr-o campanie organizată de Direcția Județeană de Mediu Cluj în vederea amplasării unei stații automate de monitorizare din rețeaua RNMCA, în toate municipiile din județul Cluj unde nu există stații automate de monitorizare a calității aerului din rețeaua RNMCA. Menționăm că acest demers a fost realizat de către Primăria Municipiului Turda prin Compartimentului de Protecție a Mediului având scopul de a relata și transmite datele comunității noastre referitor la calitatea aerului și de promovare privind îmbunătățirea unui mediu mai sănătos. În baza datelor înregistrate de analizoarele din dotarea laboratorului mobil se observă următoarele:

Pentru poluantul particule în suspensie fracția PM10 s-a constatat încadrarea tuturor valorilor medii zilnice sub valoarea limită, conform Legii nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

Pentru CO - valorile maxime zilnice a mediilor pe 8 ore înregistrate s-au situat sub valoarea limită, conform Legii nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

- Pentru NO2 - s-a constatat încadrarea tuturor valorilor medii orare sub valoarea limită, conform Legii nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

- Pentru SO2 - s-a constatat încadrarea tuturor valorilor medii orare și a valorilor medii zilnice sub valorile limită, conform Legii nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător.

Pentru poluanții HS și NI-13 - s-a constatat încadrarea tuturor valorilor medii zilnice de lungă durată (24 ore), cât și a mediilor de scurtă durată (30 minute), sub concentrațiile maxime admisibile, conform prevederilor referențialului STAS 12574-87- Aer din zonele protejate.

Condiții de calitate.

Evaluarea calității aerului este efectuată doar pentru intervalele de monitorizare, în condițiile meteo și de dispersie existente în momentul efectuării măsurărilor.

1. Actualizarea Programului pentru Îmbunătățirea Eficienței Energetice (PiEE) a Municipiului Turda:

În anul 2025, Municipiul Turda a continuat demersurile strategice în domeniul eficienței energetice prin actualizarea Programului pentru Îmbunătățirea Eficienței Energetice (PiEE) și realizarea raportării anuale a acestuia către Direcția de Eficiență Energetică din cadrul Ministerului Energiei. Raportul oferă o imagine de ansamblu asupra principalelor fluxuri de energie utilizate în municipiu – electricitate, gaze naturale și apă – precum și asupra consumurilor specifice pentru clădirile publice, sistemul de iluminat public, transportul public local, alimentarea cu apă și salubritate. În baza acestei analize energetice detaliate, programul propune un plan de măsuri concrete, urmând a fi implementat etapizat, cu scopul de a asigura reducerea sustenabilă a consumului de energie, diminuarea emisiilor de CO2 asociate și generarea unor beneficii de mediu și socio-economice pe termen lung, în concordanță cu obiectivele naționale și europene privind dezvoltarea durabilă.

2. Evenimentul de prezentare a PiEE și workshop tematic privind eficiența energetică la nivel municipal:

Primăria Municipiului Turda a organizat, în data de 5 decembrie 2025, un eveniment de prezentare a Programului pentru Îmbunătățirea Eficienței Energetice (PiEE), adresat reprezentanților unităților bugetare și instituțiilor publice aflate în subordinea sau coordonarea administrației locale. Evenimentul a reunit aproximativ 40 de participanți și a avut ca obiectiv principal diseminarea rezultatelor actualizării PiEE, în vederea asigurării unei înțelegeri unitare a direcțiilor de acțiune și a măsurilor propuse în contextul creșterii eficienței energetice pe diverse sectoare ale municipiului. De asemenea, evenimentul a contribuit la consolidarea capacității instituționale pentru planificarea și implementarea măsurilor de eficiență energetică, fiind completat de un workshop tematic dedicat soluțiilor de creștere a performanțelor energetice la nivel municipal.

3. Modernizarea sistemului de iluminat public:

Pe parcursul anului 2025, au fost realizate lucrări de modernizare și creștere a eficienței energetice a sistemului de iluminat public al Municipiului Turda, prin adoptarea unor soluții tehnice bazate pe tehnologia LED și integrarea sistemelor de telegestiune. Aceste intervenții au vizat multiple zone de interes ale municipiului, inclusiv cartiere rezidențiale, parcuri și parcări publice, generând astfel un impact pozitiv asupra consumului de energie electrică aferent sistemului de iluminatului public. Ca urmare a implementării tehnologiei LED și a sistemelor de telegestiune în mai multe zone ale municipiului, în anul 2025 a fost introdus un program de dimare a iluminatului public, constând în reducerea controlată a intensității luminoase pe anumite intervale orare, diferențiat în funcție de specificul fiecărei zone. Aplicarea acestui program contribuie la o diminuare suplimentară a consumului de energie electrică și a costurilor operaționale asociate, precum și la reducerea emisiilor de CO₂, sprijinind astfel obiectivele de eficiență energetică și sustenabilitate ale municipiului.

PROIECTE DE VIITOR

Anul 2025 aduce în prim-plan o serie de proiecte ambițioase care vor transforma Municipiul Turda într-un municipiu mai modern, mai accesibil și mai sustenabil, pregătind astfel infrastructura și viața comunității pentru următoarele decenii. Aceste inițiative sunt rezultatul unei viziuni clare, a discuțiilor constructive cu partenerii locali și internaționali și a dorinței de a face din Turda un exemplu de dezvoltare urbană în România.

I. Mobilitate Urbană

Unul dintre pilonii principali ai dezvoltării oraşului este îmbunătăţirea infrastructurii de transport. Astfel, se va implementa un sistem integrat de mobilitate urbană, cu coridoare ce vor conecta punctele strategice ale oraşului, precum şi accesul la obiectivele turistice din zonă. Proiectele propuse includ:

- *Coridorul integrat de mobilitate urbană PETRU MAIOR* (4,25 km, 17 autobuze), ce va facilita conectivitatea între zonele cheie ale oraşului.
- *Coridorul integrat de mobilitate urbană SALINA* pentru a sprijini accesul rapid la Salina Turda, Băi Sărute şi Grădina Zoologică.
- *Coridoare integrate de mobilitate urbană* în alte zone, inclusiv Alba Iulia, Traian-Crişan-Brâncoveanu şi altele, ce vor adresa nevoile de transport ale locuitorilor şi vizitatorilor.

II. Regenerare Urbană

Regenerarea urbană este esenţială pentru îmbunătăţirea calităţii vieţii şi a mediului urban. Printre proiectele propuse se numără:

- *Coridoare verzi-albastre*, ce vor include mobilitate lentă, parcuri şi zone de recreere, cum ar fi Coridorul verde-albastru pe Râul Arieş şi Pârâul Racilor.
- *Regenerarea Parcurilor Turda Nouă şi Scuar Avram Iancu*, care vor deveni locuri de relaxare şi socializare pentru toţi locuitorii oraşului.
- *Regenerarea zonelor degradate*, prin crearea unui parc urban public în zona Ocna Veche, o zonă cu un potenţial deosebit pentru dezvoltare ecologică.

III. Eficienţă Energetică şi Sănătate

Îmbunătăţirea eficienţei energetice şi dezvoltarea infrastructurii de sănătate sunt două domenii prioritare pentru Turda:

- *Extinderea şi dotarea Spitalului Municipal Turda* în zona Oncologie, o investiţie majoră pentru sănătatea comunităţii.
- Proiecte de creştere a eficienţei energetice în blocuri de locuinţe din diferite zone ale oraşului, care vor contribui la reducerea costurilor de energie şi îmbunătăţirea condiţiilor de locuit.

IV. Proiecte Generatoare de Venituri / Turism

Turda se află pe cale de a deveni un pol de atracţie turistică. Proiectul *Aqua-Park Arieş* va aduce un nou centru de recreere şi va atrage vizitatori din întreaga ţară şi din afaceri, contribuind la dezvoltarea turismului şi a economiei locale.

V. Patrimoniu

Un alt proiect important vizează *punerea în valoare a Castrului Legiunii V Macedonica de la Potaissa (Turda)*, etapa a II-a, care va contribui la promovarea patrimoniului istoric și turistic al orașului.

Încă un pas spre viitor

Anul 2025 este marcat de ambiția de a face din Turda un model de dezvoltare urbană sustenabilă și inovativă. Fiecare dintre aceste proiecte este gândit pentru a răspunde nevoilor comunității, pentru a îmbunătăți viața de zi cu zi a locuitorilor și pentru a atrage oportunități de dezvoltare economică. Aceste inițiative reflectă dorința noastră de a crea un oraș modern, conectat la standardele europene, dar și în același timp respectuos cu tradițiile și istoria noastră.

În încheiere, vreau să mulțumesc tuturor cetățenilor din Turda pentru susținerea constantă și încrederea acordată în realizarea acestor proiecte. Vom continua să muncim cu responsabilitate, iar în anii următori Turda va deveni un loc în care să fim cu toții mândri că trăim și să ne bucurăm de toate oportunitățile pe care le aduce acest oraș în continuă transformare.